

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

481. PLENARNO ZASEDANJE 23. IN 24. MAJA 2012

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Razvoj pomorske strategije za območje Atlantskega oceana

(COM(2011) 782 final)

(2012/C 229/05)

Poročevalec: **Luis Miguel PARIZA**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 13. julija 2011 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Strategija EU za območje Atlantskega oceana.

Evropska komisija je 21. novembra 2011 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Razvoj pomorske strategije za območje Atlantskega oceana

COM(2011) 782 final.

Predsedstvo Odbora je 6. decembra 2011 strokovno skupino za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju, s čimer je mnenje na lastno pobudo spremenilo v mnenje na zaprosilo.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 7. maja 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 481. plenarnem zasedanju 23. in 24. maja 2012 (seja z dne 24. maja) s 151 glasovi za, 2 glasovoma proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropska atlantska obala, ki predstavlja zahodna vrata Evrope, mora okrepiti svojo osrednjo vlogo in preprečiti nevarnost, da bi se oddaljila od političnega in gospodarskega središča Evrope. Evropa preko Atlantika vzpostavlja gospodarske in politične povezave z Ameriko in Afriko.

1.2 Atlantska makroregija vključuje regije in otoke ob atlantski obali Irske, Združenega kraljestva, Francije, Španije in Portugalske. Islandija, ki je v procesu pristopanja k EU, in

Norveška, ki je članica Evropskega gospodarskega prostora, morata biti del te povezave. Enako velja za Grenlandijo in Ferske otoke. Čeprav imajo regije Severnega morja enake interese v atlantskem prostoru, bi lahko v prihodnosti uvedle posebno strategijo.

1.3 Evropska atlantska obala ima pomembne izkušnje na področju političnega sodelovanja pri spodbujanju ukrepov skupnega interesa v obliki projektov, ki se izvajajo v okviru evropskih nadnacionalnih programov. Pri tem sodelujejo regionalne oblasti in civilna družba.

1.4 EESO podpira predlog Evropske komisije za območje Atlantskega oceana v okviru celostne pomorske politike: v okviru pristopa k trajnostnemu razvoju se zagotavlja podpora novo nastajajočim gospodarskim sektorjem ter nova spodbuda tradicionalnim sektorjem.

1.5 Vendar EESO predlaga bolj ambiciozen pristop, in sicer makroregionalno strategijo, ki bo ob upoštevanju izkušenj regije Baltskega morja in Podonavja poleg pomorskega stebra vključevala tudi teritorialni steber.

1.6 Predlog EESO je v skladu s stališči Evropskega parlamenta, oblasti regij Komisije atlantskega loka, ekonomsko-socialnih svetov, nadnacionalne atlantske mreže kot tudi številnih akterjev civilne družbe (podjetnikov, sindikatov, trgovske zbornice, mest itd.).

1.7 EESO meni, da je atlantski forum, predviden v atlantski pomorski strategiji, prvi korak k preoblikovanju atlantske pomorske strategije v makroregionalno strategijo. Forum bo izkušnje, pridobljene pri pripravi, spremljanju in ocenjevanju pomorskih vprašanj, uporabil za preoblikovanje v prihodnji makroregionalni forum, ki bo opredelil skupne strateške smernice za ukrepe in prednostne projekte za teritorialno kohezijo atlantskih regij.

1.8 EESO, ki je član *Leadership Group of the Atlantic Forum*, je predlagal, naj tudi nadnacionalna atlantska mreža ekonomsko-socialnih svetov sodeluje v forumu, saj gre za akterje, ki so dejavni na terenu in nujni za opredelitev in izvajanje projektov. Za uspešno izvedbo akcijskega načrta morajo pri njegovi pripravi sodelovati najpomembnejši socialni in regionalni akterji.

1.9 Prednostni cilji atlantske makroregije morajo biti opredeljeni v okviru tematskih stebrov iz strategije Evropa 2020. EESO meni, da je strategija za območje Atlantskega oceana zelo pomembna tako za udeležene regije kot tudi za celotno Evropsko unijo.

1.10 Strategija za območje Atlantskega oceana bi morala biti vključena tako v sektorske politike kot tudi v kohezijsko politiko, zato EESO predlaga, da se premostijo omejitve „treh NE“, s čimer bi zagotovili, da bodo imele makroregionalne strategije v prihodnosti ustrezno zakonodajo, lasten vir financiranja in potrebne upravne strukture.

2. Makroregionalne strategije v EU: novi instrumenti sodelovanja in teritorialne kohezije

2.1 Evropska komisija je junija 2009 predstavila strategijo za regijo Baltskega morja⁽¹⁾, ki ob spodbujanju teritorialnega sodelovanja določa večsektorski in celosten strateški geografski

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 10. junija 2009 o Strategiji Evropske unije za regijo Baltskega morja (COM(2009) 248 final).

okvir, ki na podlagi različnih specifičnih ciljev rešuje skupne težave. Pozneje je bila uvedena strategija za Podonavje⁽²⁾.

2.2 Komisija opisuje makroregije kot območje, ki vključuje številne upravne regije, vendar imajo dovolj skupnih težav, ki upravičujejo enoten strateški pristop⁽³⁾. Makroregije so na podlagi geografskega območja opredeljene na funkcionalni ravni.

2.3 Upravni, regulativni in finančni pogoji temeljijo na „treh NE“: NE dodatnemu financiranju, NE novim upravnim strukturam in NE novim zakonodajnim določbam. Čeprav je bil to pogoj, ki so ga v Svetu uveljavile države članice, se EESO s temi omejitvami ne strinja.

2.4 V strategiji za regijo Baltskega morja sodeluje osem držav članic EU in tri sosednje države.

2.5 EU je leta 2011 uvedla strategijo za Podonavje, pri kateri sodeluje osem držav članic in šest držav nečlanic EU⁽⁴⁾.

2.6 Prva analiza delovanja strategije za regijo Baltskega morja⁽⁵⁾ kaže, da gre za zadovoljiv instrument izboljšanja makroregionalnega sodelovanja za soočanje z izzivi in uresničevanje možnosti, ki presegajo regionalni in nacionalni obseg, in za zelo koristen instrument za doseganje cilja teritorialne kohezije in za strategijo Evropa 2020.

2.7 EESO podpira razširitev teh vrst instrumentov na druge makroregije, ki lahko prispevajo dodano vrednost.

2.8 Lizbonska pogodba, ki poleg ekonomske in socialne kohezije vključuje tudi cilj teritorialne kohezije, pomeni spodbudo za makroregionalne strategije.

2.9 Teritorialna agenda 2020⁽⁶⁾, ki je bila sprejeta maja 2011 v mestu Gödöllő, opredeljuje inovativen lokalni pristop „*place-based approach*“, ki upošteva obstoječe makroregionalne strategije.

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija Evropske unije za Podonavje (COM(2010) 715 final).

⁽³⁾ Glej točko 1.

⁽⁴⁾ Glej mnenji EESO o Strategiji EU za Podonavje, UL C 48, 15.2.2011, str. 2, in UL C 248, 25.8.2011, str. 81.

⁽⁵⁾ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o izvajanju Strategije EU za regijo Baltskega morja (EUSBR) (COM(2011) 381 final).

⁽⁶⁾ Teritorialna agenda Evropske unije 2020. Za vključujočo, pametno in trajnostno Evropo različnih regij, 19. maj 2011.

2.10 Kohezijska politika je ključni instrument za soočanje z izzivi teritorialne politike EU in spodbuda za endogeni razvoj makroregij.

2.11 Proces opredelitve novega večletnega finančnega okvira EU in kohezijske politike za obdobje 2014–2020 že poteka.

2.12 Teritorialno sodelovanje je še vedno eden od ciljev kohezijske politike, za katere bi se namenilo več proračunskih sredstev. To sodelovanje bo zajeto v uredbi, prav tako pa so izrecno predvidene *nove oblike teritorialnega sodelovanja, ki so prilagojeni odzivi na makroregionalne izzive* ⁽⁷⁾.

3. Atlantska regija

3.1 Evropski atlantski lok (Priloga I) je obsežen geografski prostor na osi sever–jug, njegova ključna povezava pa je Atlantski ocean. Atlantska makroregija vključuje regije in otoke ob atlantski obali Irske, Združenega kraljestva, Francije, Španije in Portugalske. Ta makroregija je v interesu tako Islandije, ki je v procesu pristopanja k EU, kot tudi Norveške, ki je članica Evropskega gospodarskega prostora. Enako velja za Grenlandijo in Ferske otoke.

3.2 Njen položaj na zahodu evropske celine in njena odprtost na morje sta bila stoletja pomemben dejavnik dinamike in blaginje.

3.3 Pomorska razsežnost je bistvena značilnost tega prostora, katerega skupna gospodarska, tehnološka in kulturna dediščina vključuje dejavnosti, kot so ribištvo, ladjedelništvo, kovinskopredelovalna industrija, inženirstvo, raziskave in znanost, pristanišča, trgovina in pomorski promet.

3.4 Evropska atlantska obala je oddaljena od političnega in ekonomskega središča Evrope, k temu pa je treba dodati težko dostopnost, pomanjkanje prometne, energetske in komunikacijske infrastrukture med atlantskimi regijami samimi ter z bogatejšimi območji Evrope.

3.4.1 V večini atlantskih regij je raven dohodka nižja od povprečja EU, nekatere regije pa so vključene v *konvergenčni cilj kohezijske politike* (Priloga II).

3.4.2 Položaj je vedno slabši, saj tradicionalne atlantske dejavnosti nazadujejo, pri čemer je ribiški sektor s presežnimi zmogljivostmi drastično zmanjšal število svojega osebja in količino ulova, ladjedelništvo je upadlo, pomorski in pristaniški promet pa je premalo izkoriščen.

3.5 Po drugi strani pa je v Atlantiku še veliko neizkoriščenih dragocenih virov, ki so lahko vir bogastva, gospodarske raznolikosti, ustvarjanja delovnih mest in varstva okolja, kot so med drugim obnovljivi viri morske energije, podtalni viri, morska biotehnologija, prstočasne morske dejavnosti in turizem.

3.6 EESO meni, da atlantski prostor zajema skupek raznolikih ozemelj z lastnimi izzivi na področju razvoja, katerih enotnost in posebnost se kažeta v njihovem pomorskem značaju in odprtosti v svet ter pomanjkanju povezav z evropskimi gospodarskimi in političnimi središči.

4. Sporočilo „Razvoj pomorske strategije za območje Atlantskega oceana“

4.1 Evropska komisija je na zaprosilo Sveta in Parlamenta 21. novembra objavila sporočilo „Razvoj pomorske strategije za območje Atlantskega oceana“ ⁽⁸⁾.

4.2 **Strategija** v okviru prednostnega cilja spodbujanja trajnostnih rasti in zaposlovanja obravnava izzive in priložnosti Atlantskega oceana, ki so združeni v pet med seboj povezanih tem:

4.2.1 **Izvajanje ekosistemskega pristopa**, v skladu s katerim je treba dejavnosti, ki vplivajo na oceane, upravljati tako, da bo ekosistem zdrav in produktiven. Strategija se osredotoča na spodbujanje treh področij: ribištva, ribogojstva in sistemov opazovanja.

4.2.2 **Zmanjševanje ogljičnega odtisa EUs** tremi oddelki: vetrno energijo na morju, morsko energijo in pomorskim prometom.

4.2.3 Trajnostno izkoriščanje **naravnih virov** atlantskega morskega dna je usmerjeno na/v spodbujanje trajnosti, raziskovanja in znanja.

4.2.4 Odzivi na **grožnje in izredne razmere**, ki so posledica nesreč in naravnih katastrof, z izboljšanjem varnosti in usklajevanja.

4.2.5 **Socialno vključujoča rast**, saj morajo številne atlantske skupnosti ustvariti nova delovna mesta v novo nastalih dejavnostih, da se nadomestijo tradicionalne dejavnosti, ki so v zatonu.

4.3 **Mehanizmi EU** so strateška kombinacija finančnih in zakonodajnih instrumentov EU.

⁽⁷⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o posebnih določbah za podporo cilju evropsko teritorialno sodelovanje iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (COM (2011) 611 final).

⁽⁸⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Razvoj pomorske strategije za območje Atlantskega oceana z dne 21.11.2011, COM(2011) 782 final.

4.4 Izvajanje strategije: sprejetje akcijskega načrta do konca leta 2013.

4.4.1 Pri izvajanju strategije bodo uporabljeni naslednji instrumenti: politično sodelovanje, nekateri usmerjeni ukrepi znotraj obstoječih sporazumov in struktur ter kombinacija finančnih in zakonodajnih instrumentov.

4.4.2 Ustanovljen bo **atlantski forum**, v katerem bodo sodelovali države članice, Evropski parlament, regionalne oblasti, civilna družba in predstavniki obstoječih industrij. Forum, ki bo začel delo leta 2012 in bo razpuščen 2013, bo vključeval tematske delavnice in skupino za razmislek.

5. Splošne ugotovitve

5.1 EESO podpira pobudo Evropske komisije, ki predlaga pristop k Atlantskemu bazenu, ki bo temeljil na celostni evropski pomorski politiki (CPP). CPP zagotavlja skupen okvir za vse sektorske politike, ki vplivajo na morje, s čimer preprečujeta neskladnost in neučinkovitost.

5.2 EESO meni, da bo dejansko izvajanje CPP na območju Atlantskega oceana omogočilo nov pristop k oblikovanju politik, povezanih z morjem, in izkoriščanje možnosti, ki jih nudi Atlantski ocean za gospodarski in socialni razvoj.

5.3 EESO podpira pristop, na katerem temelji strategija: v okviru pristopa k trajnostnemu razvoju se zagotavljata podpora novo nastajajočim gospodarskim sektorjem in nova spodbuda tradicionalnim sektorjem.

5.4 Odbor predlaga, da institucije EU zagotovijo čim večjo politično in finančno podporo izkoriščanju obnovljivih virov morske energije, saj ti prispevajo k zmanjševanju ogljičnega odtisa v Evropi ter ustvarjanju s tem povezane, zelo pomembne industrijske in gospodarske dejavnosti, ki presega pristaniška območja v bližini vetrnih elektrarn.

5.5 Strategija mora biti gonilo za zmogljivosti na področju raziskav, tehnološkega razvoja in proizvodnje v pomorski energetski industriji, njeni pomožni industriji ter njenem logističnem omrežju v atlantskih regijah. To bo omogočilo diverzifikacijo gospodarstva ter novo usmeritev sektorjev v zatonu.

5.6 Te zmogljivosti vključujejo tako vetrne elektrarne na trdni podlagi kot tudi plavajoče vetrne elektrarne.

5.7 Valovi in plimovanje so energetski in gospodarski vir z velikim potencialom, saj so ti viri v Atlantskem oceanu najboljši na svetu. EESO predlaga, da se v okviru atlantske strategije poveča podpora raziskavam in razvoju teh dejavnosti.

5.8 Obnovljivi viri energije na morju zahtevajo povezavo med glavnimi središči proizvodnje in potrošnje. Mreže povezav med središči proizvodnje in potrošnje so ključne za izkoriščanje energetskega potenciala morja, zato so potrebna morska električna omrežja, ki so povezana s kopenskimi električnimi omrežji.

5.9 Ladjedelnštvo je prav tako tradicionalna gospodarska dejavnost atlantskih regij, ki jo je treba spodbuditi v novi obliki. Izgradnja tehnološko naprednih ladij, ki so okolju prijaznejše ter sposobne izpolnjevati strogo zakonodajo na področju stopnje emisij in onesnaževanja, kot tudi različne vrste plovil, povezane z morskno vetrno energijo, so novi sektorji prihodnosti za ladjedelnštvo atlantske obale.

5.10 Zaradi geografske oddaljenosti številnih skupnosti atlantske obale, zlasti nekaterih otokov, so potrebne nove tehnologije komuniciranja, ki omogočajo razvoj novih gospodarskih dejavnosti, vzpostavitev omrežij in stik s trgi.

5.11 EESO predlaga, da se okrepijo ukrepi za socialno vključujočo rast v atlantskih regijah. Ključno je usposabljanje, zlasti mladih. Treba je zagotoviti prenos znanja in veščin med generacijami. Izboljšati je treba sodelovanje med univerzami, podjetji in srednješolskimi izobraževalnimi ustanovami. Okrepiti je treba socialni dialog.

5.12 V ribištvu je bilo v zadnjih desetletjih izgubljenih veliko delovnih mest, zato EESO meni, da obalne skupnosti, v katerih je ribištvo tradicionalna dejavnost, potrebujejo ukrepe za diverzifikacijo in spodbujanje novih dejavnosti. Mali priobalni ribolov, gojenje morskih sadežev in ribogojstvo so najbolj trajnostne dejavnosti, ki so ključne za gospodarski in socialni razvoj nekaterih obalnih regij, prav tako pa imajo velik kulturni pomen.

5.13 EESO predlaga, da se poveča uporaba tovornega prometa na morju ter s tem zmanjša cestni tovorni promet. Spodbujati je treba pomorske avtoceste, kar bo zahtevalo izboljšanje sistemov intermodalnosti med pristanišči in železnicami.

5.14 Kot se je izkazalo v različnih nezgodah, je varnost pred izrednimi razmerami in grožnjami velik izziv. Treba je ustvariti instrumente in sisteme za povečanje nadzora in varnosti. EESO predlaga, da se poveča pomen Evropske agencije za pomorsko varnost, izboljša usklajevanje med državami članicami ter sprejme ustrezna zakonodaja, s čimer se lahko preprečijo sedanja tveganja.

5.15 Atlantska strategija pomeni priložnost za zadevne regije. EESO predlaga, da se povečajo prizadevanja za izkoriščanje vseh virov.

5.16 **Atlantski forum** mora na ustrezen način vključevati vse akterje, ki sodelujejo pri strateškem razvoju Atlantika. Pomembno je tudi, da poleg držav članic in evropskih institucij sodelujejo tudi regionalne oblasti in organizacije civilne družbe.

5.17 EESO, ki je član *Leadership Group of the Atlantic Forum*, je predlagal, naj nadnacionalna atlantska mreža ekonomsko-socialnih svetov sodeluje v forumu, saj gre za akterje, ki so dejavni na terenu in nujni za opredelitev in izvajanje projektov. Za uspešno izvedbo akcijskega načrta morajo pri njegovi pripravi sodelovati najpomembnejši socialni in regionalni akterji.

5.18 Forum ima lahko pomembno vlogo pri spremljanju in ocenjevanju izvajanja akcijskega načrta in strategije, zato obžaluje, da Komisija predvideva prenehanje njegovega delovanja ob začetku operativne faze izvajanja projektov. Odbor predlaga, da atlantski forum nadaljuje s svojim delom tudi po pripravi akcijskega načrta.

6. Atlantsko sodelovanje: nadnacionalne mreže in projekti sodelovanja

6.1 Za spodbujanje uravnoveženega razvoja EU so bile oblikovane mreže regij Irske, Združenega kraljestva, Francije, Španije in Portugalske, mest in civilne družbe teh regij: ekonomsko-socialnih svetov, gospodarskih zbornic, sindikatov, podjetniških organizacij, organizacij socialne ekonomije, nevladnih organizacij, univerz itd.

6.2 *Komisija atlantskega loka* ⁽⁹⁾ je ena od šestih geografskih komisij *Konference obrobni obmorskih regij* (Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe) in združuje 24 regij atlantske obale. Gre za politični forum za zastopanje interesov regij, ki spodbuja nadnacionalno atlantsko sodelovanje v okviru skupnih projektov. Poleg tega atlantska mesta spodbujajo podobne cilje v okviru *Konference mest atlantskega loka* ⁽¹⁰⁾.

6.3 *Nadnacionalna atlantska mreža* ⁽¹¹⁾ ekonomskih in socialnih subjektov je bila ustanovljena leta 2003; v njej v obliki platforme za sodelovanje civilne družbe v atlantskem prostoru sodelujejo ekonomsko-socialni sveti in njihovi partnerji z britanske, francoske, španske in portugalske atlantske obale. Njen cilj je spodbujati sodelovanje in politike, ki v okviru evropskega povezovanja pozitivno vplivajo na razvoj atlantskih regij, s čimer se povečujeta konkurenčnost ter socialna in teritorialna kohezija in odpravljajo slabosti, povezane z geografskim položajem.

⁽⁹⁾ <http://arcatlantique.org>.

⁽¹⁰⁾ <http://www.atlanticcities.eu>.

⁽¹¹⁾ Welsh Economic Forum, Conseils Économiques, Sociaux et Environnementaux Régionaux de Basse-Normandie, Bretagne, Pays de la Loire, Poitou-Charentes, Aquitaine, Centre y Limousin; Consejos Económicos y Sociales de País Vasco, Cantabria, Asturias, Galicia y Canarias; Instituto de Soldadura e Qualidade de Lisboa, USAL-GARVE.

6.4 Nadnacionalna atlantska mreža je pripravila različne študije in predloge na področju inovacij in prenosa tehnologije ter intermodalnosti v tovornem prometu, pri čemer je posebna pozornost namenjena pomorskemu prometu, pristaniščem in njihovim zaledjem ter pomorski varnosti v atlantskem prostoru. Mreža je bila nedavno dejavna na področju razvoja obnovljivih virov morske energije in evropske atlantske strategije.

6.5 Obstajajo tudi druge atlantske mreže, kot so *kmetijske zbornice atlantskega loka*, AC3A in druge na univerzitetnem področju. Komisija atlantskega loka od leta 2007 združuje predstavnike vseh teh mrež v svojem odboru za usklajevanje, ki je skupni forum za razpravo o strateških vprašanih atlantskega prostora.

6.6 Sodelovanje se je začelo leta 1989 s projektom INTERREG. V sedanjem obdobju načrtovanja programov se razvijajo obsežni in celostni projekti na področju prometa in oblikovanja atlantskega *grozda* za obnovljive vire morske energije.

6.7 EESO soglašajo z razmišljanji zainteresiranih strani: atlantsko sodelovanje je bilo okrnjeno zaradi omejitev nadnacionalnega teritorialnega sodelovanja na splošno, pomanjkanja strateške vizije, pomanjkanja usklajevanja med projekti, kar je povzročilo izgubo sinergij ter povečanje števila neoperativnih projektov ⁽¹²⁾.

6.8 EESO meni, da je zgodovina tega dinamičnega in raznolikega sodelovanja med atlantskimi subjekti zelo trdna podlaga za uvedbo novih pobud sodelovanja, ki bodo bolj ambiciozne in bodo imele pomembnejšo strateško razsežnost.

7. Predlog EESO: makroregionalna strategija za atlantsko območje

7.1 EESO meni, da je makroregionalna strategija ustrezen instrument za atlantsko regijo. S spodbujanjem endogenega razvoja atlantske makroregije prek obsežne strategije se bo izboljšal položaj atlantskega območja pri doseganju ciljev EU in *strategijo Evropa 2020*.

7.2 Svet je države članice in Komisijo pozval, naj še naprej spodbujajo obstoječe makroregionalne strategije in razmislijo o uvedbi drugih strategij v prihodnosti.

7.3 EESO se strinja, da cilj uravnoveženega teritorialnega razvoja EU upravičuje spodbujanje makroregionalne strategije v Atlantiku, kar omogoča soočanje z nadnacionalnimi izzivi tega območja. Položaj atlantskega loka na evropskem zahodu je še izrazitejši z vidika spodbud, ki so bile dane regijam severne in centralne EU v okviru dveh obstoječih makroregionalnih strategij.

⁽¹²⁾ Schéma de Développement de l'Espace Atlantique (SDEA), Comisión Arco Atlántico-CRPM.

7.4 Priprava večletnega finančnega načrta 2014–2020 in oblikovanje politik v novem obdobju v tem trenutku omogočata sprejetje ustreznih odločitev.

7.5 Makroregionalna strategija je priložnost za uporabo bogatih in obsežnih izkušenj sodelovanja in za kvalitativen preskok na bolj zapletene in ambiciozne oblike sodelovanja, saj mora atlantska regija razvijati skupne projekte večjega obsega, ki jih ni mogoče izvajati z obstoječimi instrumenti.

7.6 Atlantska pomorska razsežnost vključuje veliko izzivov in priložnosti atlantskega območja, vendar EESO ob upoštevanju ključnega pomena njegove povezave s celino predlaga, da se poleg pomorske razsežnosti vključi tudi teritorialna razsežnost. Celinski del upravlja in razvija zaledje, brez česar bi bil vsak poskus spodbujanja pomorskega potenciala nesmiseln. Morska obala potrebuje dejavno in dinamično zaledje ter sinergije, ki omogočajo skladen razvoj celotnega ozemlja.

7.7 Evropski parlament je prav tako podprl makroregionalni pristop, ki vključuje morski in teritorialni steber atlantskega območja ⁽¹³⁾.

8. Struktura in tematski steberi

8.1 EESO priporoča podoben okvir, kot je v strategiji za regijo Baltskega morja.

8.1.1 Jasen strateški dokument, usmerjen na/v ukrepe, ki vključuje tematske stebre.

8.1.2 Akcijski načrt s prednostnimi ukrepi, ki se razvijajo v okviru tematskih stebrov in vodilnih pobud.

8.1.3 EESO meni, da je treba uvesti sistem ocenjevanja napredka pri izvajanju strategije, saj gre za dinamičen in inovativen proces, ki mora vključevati mehanizme spremljanja, ocenjevanja in pregleda.

8.2 EESO predlaga, da makroregionalna strategija za atlantsko regijo temelji na tematskih stebrih *strategije Evropa 2020*. Na ta način bodo tematske vsebine in sektorske politike med seboj v celoti povezane.

8.3 Mednarodna razsežnost

8.3.1 Islandija in Norveška sta evropski državi, ki sta prav tako del atlantske regije in morata biti udeleženi v makroregionalni strategiji, enako pa velja tudi za Grenlandijo in Ferske

otoke. Tudi države članice regije Severnega morja so morda zainteresirane za uvedbo makroregionalne strategije za navedeno območje.

8.3.2 Geopolitičen položaj Atlantika, zgodovinske in kulturne povezave ter izkušnje sodelovanja je treba vključiti v makroregionalno strategijo za Atlantik. Nadnacionalna razsežnost je ključna, saj so odnosi z ZDA, Srednjo in Južno Ameriko in Afriko strateškega pomena za EU.

8.4 Trajnostna rast

8.4.1 Atlantska regija potrebuje bolj trajnosten prometni sistem, s pomočjo katerega se bo zmanjšala odvisnost od cestnega prometa, ki ima višje ravni emisij CO₂ od drugih načinov prevoza. Potrebna je preusmeritev prometa na morje prek povečanja pomorskega prometa: pomorske avtoceste ter kopenske povezave med pristanišči s prednostno uporabo železnic. To bi vključevalo načrtovanje pristaniških območij, povezav med pristanišči in mesti ter prometnih mrež in platform na splošno. Vključiti je treba pomorsko varnost in sodelovanje za preprečevanje katastrof in odzivanje nanje.

8.4.2 Trajnost morskega okolja je med seboj povezana in zelo izpostavljena pritiskom, ki so posledica različnih človeških dejavnosti, vključno z razpršenimi viri onesnaževanja na kopnem in celinskih vod, ki se izlivajo v Atlantski ocean.

8.4.3 Na področju trajnosti obale in celovitega upravljanja obalnih območij je poleg gospodarskih dejavnosti in onesnaževanja obal treba upoštevati tudi pojav močne koncentracije razvoja mest na obali ter povezavo med obalo in notranjostjo celine.

8.4.4 Vključiti je treba ukrepe za prilagajanje in preprečevanje, kar zadeva podnebne spremembe in njihov vpliv na urbana in naravna obalna območja.

8.4.5 Potencial obnovljivih virov energije v Atlantiku je obsežen vir čiste in pristne energije, ki še ni izkoriščen.

8.5 Pametna rast

8.5.1 Povezanost Atlantika na osi sever–jug in njegova povezava do trgov srednje in vzhodne Evrope je zelo pomemben dejavnik konkurenčnosti in jo je treba doseči z vzpostavitvijo atlantskega koridorja, ki povezuje železnice in pristanišča. Nezadostne so tudi letalske povezave z atlantskim območjem.

8.5.2 Uporaba atlantskih virov, kot so obnovljivi viri morske energije, morska biotehnologija in druga nahajališča na morskem dnu, so priložnost za razvoj uspešnih in zelo inovativnih gospodarskih sektorjev, ki lahko ustvarjajo bogastvo in delovna mesta.

⁽¹³⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 9. marca 2011 o evropski strategiji za atlantsko regijo.

8.5.3 Za izvajanje teh ukrepov je potrebno znatno sodelovanje gospodarskih in socialnih subjektov ter akterjev z znanstvenega, tehnološkega in finančnega področja. Treba bo opredeliti cilje na področjih, kot so infrastruktura, industrija, usposabljanje, raziskovalna, razvojna in inovacijska politika, sodelovanje med univerzami, tehnološkimi središči in podjetji, oblikovanje grozdov itd.

8.5.4 Raziskave na področju naprednih okoljskih sistemov in tehnologij odpirajo nove strategije in nove možnosti za tradicionalne dejavnosti na atlantskem območju, kot sta ribolov in ladjedelništvo, ki so v zatonu. Sektor plovbe je zelo močan in prispeva k strategijam razvoja.

8.5.5 Navtični in prostočasni turizem je zelo privlačen sektor, ki ga je treba spodbuditi z vidika naravne in kulturne dediščine. Turizem ustvarja gospodarsko dejavnost in delovna mesta ter prispeva k razvoju atlantske in evropske identitete.

8.6 Vključujoča rast

8.6.1 Atlantska strategija mora vključevati pomembno socialno razsežnost. Gospodarski razvoj in ustvarjanje novih delovnih mest morata prebivalcem atlantskih regij omogočiti, da izboljšajo kakovost svojega življenja in ne zapustijo ozemlja.

8.6.2 Regionalne oblasti morajo spodbujati socialni dialog ter udeležbo socialnih partnerjev in civilne družbe.

8.6.3 Prednostnega pomena je izboljšanje usposabljanja na področju pomorskih in navtičnih zadev ter sodelovanja med univerzami in središči za usposabljanje.

8.6.4 Informacijske tehnologije je treba razvijati še bolj intenzivno, zlasti na najbolj oddaljenih območjih atlantske regije, ki morajo izboljšati svojo povezanost.

8.6.5 Z vidika celostnega pristopa k teritorialni koheziji je treba upoštevati položaj manjših obalnih vasi, otokov, mest in metropolitanskih območij ter podeželskih območij.

9. Upravljanje in financiranje

9.1 EESO meni, da Pogodba vsebuje številne pravne podlage, na katerih temelji izvajanje navedenih politik, med drugim so to člani 174–178 (kohezija), 38 in 39 (kmetijstvo in ribištvo), 90–100 (promet), 170–171 (evropska prometna omrežja), 173 (industrija), 191–193 (okolje), 194 (energija), 195 (turizem), 349 (najbolj oddaljene regije).

9.2 Strategija mora biti evropska, pripraviti jo mora Komisija, potrditi jo morata Svet in Parlament, EESO in OR pa jo morata podpreti. Za izvajanje strategije je potrebna trdna zaveza držav članic z območja atlantske obale.

9.3 Strategijo je treba izvajati v okviru širokega procesa posvetovanja in dialoga z vsemi zainteresiranimi stranmi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ki so predstavniki institucij in organizirane civilne družbe.

9.4 Pri tem morajo sodelovati različni akterji, ki jih je mogoče vključiti samo na podlagi modela upravljanja na več ravneh, ki združuje vse ter olajša njihovo sodelovanje in prispevek na uravnotežen in strukturiran način.

9.5 EESO meni, da je treba ob upoštevanju izkušenj regije Baltskega mora in Podonavja odpraviti omejitve treh NE, saj bo treba v prihodnosti imeti nove zakonodajne, upravne in finančne instrumente za uspeh makroregionalnih strategij.

9.6 Evropska komisija mora imeti vlogo spodbujevalca in koordinatorja ukrepov.

9.7 Ustanoviti je treba skupino predstavnikov držav članic na visoki ravni, ki bo delovala skupaj s Komisijo, EP, EESO in OR.

9.8 Kontaktne točke v vsaki od petih zadevnih držav članic bodo pristojne za usklajevanje nacionalnih ukrepov v strategiji.

9.9 Koordinatorji za posamezno prednostno področje in koordinatorji za projekte lahko prihajajo iz državnih, regionalnih ali lokalnih organov.

9.10 EESO želi poudariti pomen atlantskega foruma, ki bi se na podlagi pristopa upravljanja na več ravneh sestajal in služil kot prostor za udeležbo in prispevek vseh zainteresiranih strani, tako pri pripravi kot tudi spremljanju, ocenjevanju in pregledu strategije. V atlantskem forumu morajo sodelovati regionalne oblasti in organizacije civilne družbe: podjetja, sindikati, akterji iz socialne ekonomije, univerze in tehnološka središča ter drugi akterji morajo biti dejavno udeleženi v dejavnostih tega foruma.

9.11 Načelo „brez dodatnega financiranja“ pomeni, da so skladi kohezijske politike najpomembnejši vir financiranja makroregionalne strategije, vendar EESO meni, da bodo v prihodnosti potrebni posebni viri financiranja.

9.12 EESO meni, da za sklade, ki se trenutno uporabljajo, veljajo nekatere omejitve pri financiranju nekaterih strateških projektov. Instrumente financiranja je treba razširiti tudi z uporabo sredstev Skupnosti, ki so vezana na sektorske politike.

9.13 Evropska investicijska banka lahko prav tako zagotovi sredstva za financiranje konkretnih projektov. Z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi viri financiranja kot tudi s sodelovanjem javnega in zasebnega sektorja je treba sofinancirati projekte.

9.14 Glede na trenutno oblikovanje večletnega finančnega okvira Skupnosti in reformo regionalne politike EU je pravi trenutek, da se zagotovi, da bo ureditev skladov omogočila financiranje makroregionalnih strategij.

9.15 Za vključitev ukrepov in projektov makroregionalne strategije za Atlantik v načrtovanje programov skladov v obdobju načrtovanja 2014–2020 se zdi primerno, da se leta 2013 sprejme odločitev, da bo makroregionalna strategija operativna na začetku novega obdobja načrtovanja programov.

V Bruslju, 24. maja 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON
